

KIRSI PEHKONEN

*Jylhäsalmen
tähtiyöt*

KARISTO
HELSINKI

Copyright © Kirsi Pehkonen ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-51008-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

1986

1

1. joulukuuta 1986

Jope väänsi lossin ohjaamon radiota pienemmälle. Mieluummin hän olisi kuunnellut kasettimankkaa, mutta työvuorossa oli illallakin pidettävä auki valtakunnallinen kanava, tärkeiden tiedotteiden varalta. Nälkä mourahti mahassa, se ei tosin lossin moottoreiden jyryn yli kuulunut. Vielä tämä rantautuminen, sitten ruokatauko.

Jope käänsi rantaa lähestyvän päädyn moottorin propellit vasten menosuuntaa jarruttamaan lossin vauhtia. Jyrinä otti uusia jyhkeitä kierroksia, tärinä ravisti ohjaamoakin. Kopin korkeuksista hän seurasi tarkasti aluksen keulan liukumista rannan kulturiin. Ilman sulatusjärjestelmää ponttoonit olisivat olleet näissä erikoisen kovissa joulukuun pakkasissa jo umpijäässä.

Vanhemmat lossikuskit naureskelivat joskus, että osaisivat ajaa salmen yli ja osua rantaan vaikka silmät kiinni. Jope ei aikunut kokeilla, eivätkä toisetkaan oikeasti olleet kokeilleet, kunhan puhuivat. Lossi oli liian kallis lelu sellaiseen leikkiin. Konkarit olivat varmaan vähän tylsistyneet lossilla eestaas salmen yli ajeluun, Jope ei. Mutta hänhän olikin vasta parikymppinen keltanokka.

Kesällä tuuli ja aallokko heiluttivat lossia, ja silloin ajettiin kiinni vajjerissa. Talvella väylän molemminpuolinen jääkansi piti menon tyynempänä. Kevyttä kolahdusta ei voinut silti kokonaan välttää.

Musta vesi loiskahti laiskasti molemmin puolin keulaa. Miltei nolla-asteinen, läpinäkymätön ja hyhmäinen vesi näytti liikkuvan hitaammin kuin kesälämpimällä. Se kaarteli jähkemmin, muovasi hitaampia pyörteitä ja osuessaan pakkaskylmään metalliin jäättyi heti niille sijoilleen.

Jope veti sinisen Tie- ja Vesirakennuslaitoksen talvitakin ylleen, sulki ohjaamon oven perässään ja laskeutui ripeästi metalliset askelmat lossin kannelle. Puomi pysyisi kiinni vain parikymmentä minuuttia, sen verran sai ruokatauko kestää. Paikalliset sen muistivat ja tiesivät olla tulematta jonottamaan talvipakkasissa. Satunnaisia käypäläisiä pitempi paussi tietysti harmitti, etenkin jos osuivat paikalle sen alussa. Mutta tällä kertaa jonoa ei ollut vielä yhtään. Yllättävän aikaisin illalla liikenne oli hiljentynyt. Ehkä ihmiset olivat uppoutuneet jouluvalmisteluihin.

Jope olisi voinut ottaa kylmät eväät mukaan ohjaamoon, mutta oli mukavampi käydä vähän jaloittelemassa, edes taukotuvalla asti, ja lämmittää ruokaa mikrossa. Eikä ohjaamossa tietenkään ollut vessaa, tauko piti siksikin käyttää hyväksi.

Lossitie oli sieltä täältä liukas, ja Jope varoi askeleitaan. Pureva tuuli piti lämpötilan pakkasen puolella, nipisteli poskipäitä ja kiillotti tamppaantuneen lumen luistavaksi. Päästyään vanhan hirsirakennuksen sivuseinustalle suojaan lossin valoilta Jope vetäisi pipoa silmiltä ylöspäin ja nosti katseensa taivaalle. Navakka tuuli puhalsi pilvenriekaleita taivaankannen halki.

Kun silmät tottuivat, ylätuulissa kiitävien pilvenrepaleiden välistä erottui lähimpien ja kirkkaimpien lisäksi vielä kaukaisempia tähtiä, niiden lomassa loputtomasti lisää aivan himmeitä, tarkkasilmäisenkin vain juuri ja juuri havaittavia. Menossa olivat periaatteessa vuoden pimeimmät yöt, mutta mustaa taivaankantta vasten tähtien kirkkaus miltei pisteli silmiä. Kyllä ne olivat korkealla ja kaukana.

Pienenä Jope oli pohtinut veljensä kanssa, että jos katsoisi koko taivaan läpi oikein tarkkaan, voisiko nähdä tähden, jota ei ollut koskaan aiemmin nähnyt. Sitä oli mahdoton tietää. Miten voisi mitenkään muistaa jokaisen aavistuksenomaisen tuikkeen, jonka saattoi tähtimeressä huomata.

Lähestyvän auton valokeila katkaisi tähtiaatokset, kirjaimellisesti häikäisi ne silmistä. Auto hiljensi vauhtiaan, mutta ei mennytkään lossijonon ensimmäiseksi, vaan kääntyi lossituvan aurattuun pihaan. Jope asteli lähemmäs ja nosti kättään. Ilpon auto oli aina viimeisen päälle laitettu. Bemarin etuikkuna rullautui auki ja päästi pilven lämmintä ilmaa kohti tähtiä.

– Mitteepä jätkä? Ilpo hymyili. – Ootko törmäilly lossilla viime aekona?

– Enpä ennee viime aekona, Jope hymähti.

Ensimmäisillä harjoituskerroilla oli tosiasiaa sattunut pari melko tujakkaa tömäystä. Lossin kansi oli ollut silloin autoista tyhjä, eikä mitään varsinaista vahinkoa sattunut. Häntä opastanut vanhempi kuski ei ollut millänsäkään, heti jatkettiin taas opettelemaan rantautumista vastarantaan. Ei ehkä olisi kannattanut kesällä mainita niitä tömäyksiä Ilpolle ollenkaan.

– Tässä on nyt se minun Sikke, Ilpo heilautti päätään.

– Lähin vielä yötä vasten heittämään kottiisa Lintankylälle.

Jope kumartui tervehtimään. Etupenkin matkustaja pyyhkäisi vaaleat kiharansa sivummalle, silmät tuikkivat uteliaina.

– Hei, Sikke nojautui Ilpon vieressä lähemmäs ja hymyili.

– Tämä Hiltusen Jope on sen Hiekkalan Jaanan kanssa, Ilpo selitti tytölle, kääntyi takaisin Jopen puoleen ja nosti Siken vasenta kättä näkyviin. – Myö ostettiin elokuussa kihlat.

Siken nimettömän sormuksessa kimalsi useampikin timantti, mikäli Jope oikein erotti.

Jope hymyili ja nyökkäsi Ilpon morsiamelle. Oli vähällä sanoa, että itse asiassa mehän on jo tavattu. Männä kesänä, Jylhäsalmen lavalla, juhannustansseissa. Tanssilattioilla ei ollut heidän ikäisiään tungokseksi asti, joten tanssittava oli jäänyt mieleen.

Jope oli hakenut hieman eksyneen ja huolestuneen näköistä tyttöä tangoon, jota paikallisen lavapumpun laulaja oli hoilannut antaumuksella. Tyttö vaikutti olevan pahoilla mielin, vaikka pusersi kohteliaan pienen hymyn tanssittajalleen. Tavanmukaiset kaksi kipaletta mentiin, ja Jope oli yllättynyt tytön tanssitaidoista. Aika harvoin osui kohdalle nuori ihminen, jolta tango sujui askeleita laskematta. Mutta Jope ei ollut ryhtynyt väkisin jututtamaan, kun toinen ei tuntunut siihen halukkaalta.

Toisen tangon päätyttyä tyttö oli nyökännyt pikaisesti kiitokseksi ja Jope oli jäänyt hämmentyneenä katsomaan hänen peräänsä perunajauholla liukastetun tanssilattian reunalta. Orkesteri oli viritellyt jo reippaampia rytmejä, ja tila alkoi täyttyä lavafuskun taitajista. Kun Jope oli vähän myöhemmin mennyt parin kaverin kanssa tauolle heinikkoiselle sivupihalle, hän oli huomannut tytön kauempana parkki-

paikalla, tutun naapurikylän inttikaverin Ilpon kanssa. Ja siinä he nyt olivat, Ilpon bemarissa.

– Tullooko talavihiät? Jope kysyi bemarissa istujilta.

– Kerron kuhan suavat nuo sen päätettyä, Ilpo naurahti ja vilkaisi Sikkeä. – Kun pittää sitä päivämiäree vuan soutaa ja huovata, äitinnii kanssa.

Jope nyökkäsi taas. Tyttökaveri näytti hiukan nolostuvan, käänsi katseensa ja nyppi sormillaan värikkään toppatakin resoria. Ehkä hääpäivän valinta ei sitten ollut niin yksinkertainen homma.

Ilpo jatkoi juttua jännitemittarista, jonka oli Jopelta lainannut joskus loppukesällä. Se oli tullut mieleen, kun hän oli äsken hoksannut ensin parkkipaikalla Jopen auton ja heti perään lossituvan nurkalla Jopen, niskat kenollaan.

Ei sillä vehkeellä Jopelle kiire ollut. Hänelle sopi kyllä, että Ilpo jättäisi sen jokin kerta ohiajaessa lossituvalle.

– Tai voip sen Sikkekin tähän ohikulukeissaan puottaa, jos omalla autollaan ajelee kottiinpäin, Ilpo sanoi. – Sillä on semmonen vinkee keltanen Renaultti. Ei voi erehtyä, kun ei oo tiälläpäin muita samanlaisia.

Jope vilkaisi rannekelloa ja totesi pariskunnalle, että saivat hetken jonon kärjessä odotella. Hänen pitäisi ensin vetäistä eväsrasiasta makaronilaatikot kitusiinsa. Kylmänä, ei tässä enää mikroaaltouunia ehtisi käynnistellä.

2

2. joulukuuta 1986

Sikke lisäsi taikinakulhon voi-sokerivaahtoon kaksi kananmunaa ja vatkasi ne nopsasti sekaisin. Jauhot, leivinjauhe, vaniljasokeri, kerma, kuivahedelmäpalat ja pähkinät olivat valmiina, vuoka jauhotettu ja sähköuuni lämpenemässä. Englantilainen hedelmäkakku oli ilman muuta hänen lempparinsa, sekä leivottavana että kahvin kanssa makusteltavana. Ehkä sen vuoksi, että sitä leivottiin vain jouluksi eikä makuun ehtinyt kyllästyä. Oli vielä melko aikaista joululeivonnaisille, joten tämä kakku tuskin säilyisi syömättä jouluun asti, vaikka tekeytyminen tekikin sille hyvää.

Ilpon äiti oli ollut mielissään, kun hän oli tarjoutunut leipomaan samanlaisen kakun kuin oli edellisenä vuonna antanut joulumuistiaisena. Kenties tästä kahvikakusta tulisi hänen mukanaan uusi perinne taloon.

Leipomistarjoutumiselle oli tosiasiaa muitakin syitä kuin hyvä tahto ja joulumieli. Ensinnäkin leipominen rentoutti aina, siinä sielu lepäsi. Ainesten kokoaminen, sekoittaminen ja taikinan valmistuminen vaihe vaiheelta, se oli kaikkineen mukavaa ja nopeasti edistyvää hommaa, joka sujui Sikeltä kuin luonnostaan. Taikinan maun tarkistaminen, kypsyvän leivonnaisen tuoksu, pinnan oikeanlainen paistosävy, niihin

oli mukava keskittyä, aivan kuin ne olisivat maailman tärkeimpiä asioita. Sillä hetkellä olivatkin.

Joskus melkein kadutti, että hän oli lähtenyt kauppaoppilaitokseen, oikeastaan ajattelematta vaihtoehtoja sen tarkemmin. Entä jos hän olisi ryhtynyt leipuriksi tai kondiittoriksi? Toisaalta, jos leipomisesta olisi tullut työtä, ehkä se ei enää olisi niin hauskaa. Sitä paitsi Korkealassa tai lähikunnissa ei ollut hirveästi leipomoalan töitä tarjolla. Kaupan alalla työtä löytyi kaikkialta, kun vaan ei ollut turhan ronkeli. Myyjän pesti Säästömarketissa oli hyvä alku, ja varmaan hän tilitoimistotyöhönkin tottuisi, sitten kun siirtyisi Ilpon vanhempien firmaan.

Toinen syy leipomispuuskaan oli, että keittiössä hän sai olla hetken itsekseen. Ilpon äidin jouluvalmistelut olivat vaiheessa vaatekaapit, aivan niin kuin joulupukki sinne kurkistेलisi. Ilpo ja hänen isänsä olivat viisaasti poistuneet vaiheen alta järjestelemään autotallia. Ikään kuin sinnekään pukki kurkkaisi.

Sikke otti nokareen taikinaa pikkulusikkaan. Se oli sopivan löysää, ja maku valehtelematta taivaallinen. Siispä vuokaan ja uuniin. Hän hymyili itsekseen, kun käänsi leipurinkelloon sopivan paistoaajan. Tuoksui vahvasti joululta, ja tästä valmistelut vain seuraavina viikkoina kiihtyisivät kohti aattoiltaa. Ilpon villapaidasta oli jo takakappale valmiina, seuraavaksi pitäisi aloittaa etukappaleen luominen. Neulomista hiukkasen hankaloitti, että hän halusi pitää lahjan Ilpolta salassa. Langat ja ohje olivat nytkin mukana mutta visusti kassiin piilotettuina.

Kummasti vatsanpohjassa lepatteli häivähdys samaa maagista innostusta kuin lapsena. Silloin aina joulun alla tuntui, että juuri tästä joulusta tulisi aivan erityinen. Mutta se oli niin mahdollottoman monen yön päässä vielä!

Sikke siisti leivontatarvikkeet paikoilleen ja kyykistyi uuninluukun eteen. Katseli, kuinka taikinan pinta alkoi uunin lämmössä melkein heti tasoittua, sitten hyvin hitaasti hiukan kohota. Olisi ihan hölmöä tosissaan haaveilla leipomosta tai kahvilasta. Sellaisesta unelmoi varmasti moni muukin, mutta haaveeksi se taisi useimmilla jäädä.

Sikke tunsu uunin lämmön hohkavan poskilleen ja nousi sen äärestä. Ei kakku kypsy vahtimalla yhtään sen nopeemmin, niin äitikin aina naureskeli.

Ilpo kolisteli sisään ulko-ovesta ja tuli suoraan keittiöön, pieni muovikassi toisessa kädessään.

– Niin meinasit vielä yötä vasten ajella omalle kämpälles? Ilpo varmisti. – Vaikka meinaa pyryä alakaa heittää?

– Kun on vähän semmosia jouluasioita kesken, Sikke nyökkäsi.

– Pystytkö männessäs tämän sinne lossituvalla tiputtamaan? Ilpo nosti muovipussia. – Niin ei minun tarvihe erikseen lähtee.

Totta kai hän pystyi. Etenkin kun palautettava laite antoi omalletunnolle hieman helpotusta, nyt oli oikein pätevä syy lähteä yöksi omalle kämpälle, Säästömarketin takasiipeen. Se oli edullinen vuokra-asunto työntekijälle, seinänaapurina toinen samanlainen. Pieni ja pihaton mutta kuitenkin oma, omilla rahoilla vuokrattu soppi.

– Ei tarvihe oottaa, että Jope sattuu kohalle, Ilpo tarkensi. – Tai kukkaan muukaan lossikuski. Myöhän sovittiin, että voip sinne vuan ovensuuhun jättee. Ei sitä siitä kukkaan älyä pöllä.

– Selevä, minäpä jätän. Kuhan ensin ootan vielä kakun uunista ennen kun lähen. Ja vähän muutakin ehken laitelaa äitis kanssa.

– Oevoie, sitähan joutuu iltakahvin juontiin!
Ilpo naurahti, kaappasi Siken kepeästi kainaloonsa tuokioksi ja lähti sitten taas kohti autotallia.
Ilpossa oli tosiaan puolensa, Sikke ajatteli.

3

3. joulukuuta 1986

Jope tuhahti itsekseen lossituvan seinälle tuodulle joulukalenterille. Se oli olevinaan hauskakin vitsi, mutta hänestä paljasrintaiset Playboy-tontut olivat yhdistelmä, joka ei oikein pelannut. Mutta mikäs hän, poijjankloppi, oli sitä ääneen sanomaan, toisia nakuilutontut jaksoivat huvittaa.

Hän harppoi parkkipaikan poikki kohti lossipuomia ja jäi seisoskelemaan sen viereen. Lossi oli palaamassa vastarannalta ja hän tulossa vuoronvaihtoon, iltapäiväkahdesta iltakymmeneen lossin ohjaamossa. Yövuorosta olisi saanut paremmat lisät kuin iltavuorosta, mutta Jopea ei haitannut tuurata mitä vuoroja vain milloinkin sattui olemaan tarjolla. Viikonlopun yöt olivat kaikkein rahakkaimpia, arkipäivän aamuvuorona sai vain perustuntipalkan. Sekin oli sentään jotain.

Kiristytvä pakkanen oli kirkastanut taivaan, ei näkynyt pilvenhäivähdystäkään. Kirkkaimmat tähdet tuikkivat sitkeää valoviestiään jo tummemmaksi taittuvalla iltapäivätaivaalla. Edellispäivän pyry oli ollut sakea ja yllättänyt sekä sääennusteen laatijat että varsinkin autoilijat. Lossille tuovat tiet salmen molemmin puolin olivat meinanneet mennä tukkoon, kylän puolella olivat hetkeksi menneetkin. Pari lossille

tulijaa oli juuttunut valliksi kinostuneeseen lumeen kiinni, ja heidät saatiin irti vasta linkoavan traktorin ja hinausköyden nykäisyllä. Kinokset olivat vajaassa vuorokaudessa kohonneet melkoisesti.

Kun lossi oli rantautunut ja autoletka purkautui jääpolanteiselle tielle, Jope kiipesi kannelta metalliportaita ylös ohjaamoon. Öljykamiinan käry iski vastaan avoimesta ovesta, mutta pian siihen taas tottuisi. Yöaikana lossi kulki paljon harvemmin kuin päivällä, ja aamuyöstä oli kokonaisen tunnin mittainen huoltotauko. Silloin työvuorossa olija kävi tarkistuskierroksella konehuoneessa ja tullessaan lisäsi öljyä kamiinaan, ettei ohjaamossa ilma menisi pakkasen puolelle. Hassua kyllä, perinteinen puutarhakastelukannu oli todettu siihen hommaan sopivimmaksi välineeksi.

Jope tervehti työkaveriaan ja istahti sivujakkaralle, ei vielä ohjauspöydän ääreen. Kuten aina, yksi edestakainen lossimatka ajettaisiin ensin kaksin. Siinä käytiin läpi päättyvän vuoron kuulumiset, oliko ollut ongelmia tai pitikö tietää jotakin erityistä. Tällä kertaa yhdessä ihmeteltiin, miten aikaisin lähellä lossia salmen yli kulkevaa jäätietä oli päästy tekemään. Pakkaset olivat sen verran aikaisessa tänä vuonna, että jälle jo pumpattiin ja jäädytettiin vettä jäätien pohjan vahvistamiseksi. Jahka se olisi käyttökunnossa, monet paikkakuntalaiset siirtyisivät sille ja pikkuautojen määrä lossin kannella vähenisi aika paljon.

Kun työkaveri lähti vapaalle, Jope otti ohjauspöydän hallintaansa. Lossin kannella autoilijat eivät lossikuskien vaihtumista edes huomanneet. Jope yritti pitää ajatukset työssä, katseen kierroslukumittarissa ja tähtäimen vastarannassa. Mutta mielessä pyörähteli jo joulun jälkeinen aika, uudenvuodenaatto. Siitä oli syksyn mittaan puhuttu kautta

rantain, ja Jaana hymyili tietyllä tavalla aina kun uusivuosi tuli puheeksi.

Suunnitelma oli suurin piirtein se, että tämän vuoden viimeinen päivämäärä kaiverrettaisiin sormuksiin, joita he pitäisivät nimettömissä lopun elämäänsä. Että Jope kosisi, jollakin jännittävällä tavalla kenties, Jaana muka yllättyisi ja vastaisi myöntävästi.

Jopelle ei ollut aivan selvää, miten sormusten kanssa käytännössä meneteltäisiin. Ostettaisiinko ne jo ennakoon ja pujotettaisiin saman tien sormiin? Pitäisikö hänen ostaa Jaanalle sormus, summanmutikassa ja sovittamatta? Vai käytäisiinkö ne hankkimassa vasta tammikuussa, kunhan hän olisi ensin suuren kysymyksensä esittänyt, mutta päiväksi laitettaisiin silti joulukuun viimeinen? Pitäisikö hänen siinä tapauksessa ojentaa kosiessaan jokin muu sormus? Niin kuin elokuvissa tehtiin. Pitäisi tietysti kysyä Jaanalta, mutta sittenhän kosinta ei olisi yllätys. Jotenkin nämä käytännön ongelmat pitäisi ratkaista, ja melko pian.

Niin tai näin, uudestavuodesta lähtien he olisivat virallisesti yhteen liitetyt. Papin aamenen vastaanottaisivat joskus Korkealan kirkossa tai Jylhäsalmen kappelissa ja olisivat yhdessä myötä- ja vastarinteessä, nyt ja aina.

Jope löysäsi kaasun ja nosti katseensa väylästä, joka avautui tummana arpena valkoisessa jääkentässä. Jylhäkallio näytti kohoavan edessä sitä jyrkevämpänä, mitä lähemmäksi lossi tuli sen rantaa. Hämärässä lumen peittämän metsän ympäröimä ikivanha kalliokivi näytti tummanpuhuvalta, varjokohdat pohjattomilta luolilta. Siellä ei ainakaan kilttejä tonttuja asui.

Jope laski lossin metallisen läpän ja napautti laitimmaiselle kaistalle vihreän valon merkiksi liikkeellelähdestä.

Jaana ymmärsi kyllä nykyisen tilanteen, totta kai äitiä piti nyt auttaa. Sen verran, että kotitilan tulevaisuus ja muut asiat selkiäisivät. Jaana oli viimeksi eilen lohduttanut puhelimesta, että ei sitä kauan kestä, pian pääset lähtemään kaupunkiin. Mutta eikö ne lehmät kannattaisi laittaa autoon mieluummin ennemmin kuin myöhemmin?

Kun viimeisenkin auton perävalot loittonivat lossin valokehästä kohti maantietä, Jope vaihtoi vuorostaan laitakaistan sisäänajovalon vihreäksi. Pakettiauto, puolentusinaa pikku-autoa ja keskikaistalle kuorma-auto. Lossin täyttäminen oli kuin kynttilänvalantaa, piti osata arvioida tasapainoinen täyttö sekä sisäänajossa että autojen sijoittelussa, kallistelematta ja sujuvasti lastia sisään ottaen. Kun jono oli valunut lossin kannelle, puomi kiinni ja taas mentiin.

Oli hiukan yllättävää, kuinka hyvin Jope oli viihtynyt kotona ja Jylhäsalmeella. Vaikka oleskelu ei ollut etukäteen suunniteltu. Ei hän oikeastaan ollut koskaan edes miettinyt pysyvästi kotipaikalle jäämisen mahdollisuutta, koska Jari oli aikonut ottaa tilan haltuunsa. Mutta eipä ottaisikaan, velipojan mieli oli muuttunut ja tila vailla tulevaa isäntää. Se pani miettimään.

4

4. joulukuuta 1986

Sikke puristi keltaisen pikku-Rellunsa rattia ja piti katseen tiukasti tiessä. Talvisaikaan tuntui oikeastaan turvallisemmalta ajaa pimeässä kuin päivänvalossa. Kirkkaalla kelillä luminen tie erottui auton valokeiloissa selvästi ja vastaan-tulijoiden ajovalot kajastivat jo kauan ennen kuin auto oli näkyvissä. Mutta kun pyrytti tällä tavalla räntää tai märkää lunta, tuulilasin läpi näkyi vain valkeaa ryöppyä. Tällaisella röpelökelillä sai pahimmillaan arvailla penkan paikkoja. Tai äkkiä huomata päätyneensä sinne.

Siken tekosyy oli ollut yhtä huono kuin viimeksi. Jouluasioita hoidettavana, taas. Sellaisesta ei voinut vaatia tarkempaa selitystä, nehän olivat joulun salaisuuksia. Sellaisia, joita ei voi epäillä tai ainakaan tunnustaa epäilevänsä. Ilpo ei ollut kysynyt mitään, mutta Sikke oli nähnyt hänen ilmeestään, että olisi tehnyt mieli.

Sikke oli kyllä jo aiemmin puhellut ompeluksista, joita vielä kiireellä rustaisi omalle kotiväelle, jokaiselle jotakin. Kuinka kiirettä piti, että saisi kaiken valmiiksi, etenkin kun ei olisi enää aattona kotona niitä viimeistelemässä. Hän ei suoranaisesti ollut väittänyt, että olisi tänään menossa kämpilleen ompelemaan. Mutta varmasti Ilpo oli kuvitellut

niin, eikä Sikke ollut oikaissut. Tosiasiassa kaikki perheelle annettavat lahjat oli jo ommeltu ja paketoitu, vain Ilpon villapaita oli kesken.

Hän vain halusi vähäksi aikaa omaan rauhaan. Hieman ilmaa ympärilleen. Olla hetken yksin ennen ensimmäistä joulunviettoa Ilpon kotona, Ilpon vanhempien kanssa.

Villapaitaneule oli pelkääjän paikalla kangaskassissa, etukappaleen neulominen vielä kesken. Se eteni hieman joutuisammin kuin takakappale, ja jälkikin oli hiukan sileämpää. Hän oli neulonut viimeksi koulussa, joten harjoituksesta oli tosiaan ollut puutetta. Lahjapaitaa ei sitä paitsi voinut sovittaa sen saajalle. Hän oli kuitenkin vaivihkaa vertaillut takakappaletta Ilpon vanhoihin villapaitoihin. Suunnilleen näytti oikeankokoiseksi osuvan. Eikä se neuleessa ollut onneksi niin tarkkaa, kunhan ei jäänyt kittanaksi.

Äiti ei ollut ilahtunut villapaitaideasta. Jaksoi varoitella, että jo vanha kansa kuulemma tiesi sanoa, ettei pidä vil-laista antaa ennen vihkimistä, muuten liitto särkyy jo ennen solmimista. Ehkä sillä varoituksella tosiaan tarkoitettiin villaneuletta, vaikka Sikke vähän epäili muuta. Oli miten oli, hän ei aikonut antaa taikauskon määrällä tekemisiään, mallin raidoitus oli kiva ja ohje suht helppo, jopa hänenlaiselleen aloittelijalle.

Vänkärin jalkatilassa oli muovikassissa Ilpon mukaan tyrkkäämä jännitemittari, joka oli toissa päivänä unohtunut. Hassua, ettei hän tuntenut Ilpon inttikaveria Joepa lainkaan, vaikka varmasti oli monet kerrat osunut lossin kyytiin pojan kuskivuorolla. Mutta eipä hän kyllä tuntenut niitä muitakaan kuljettajia. Aika nuorelta Jope kuitenkin vaikutti lossin puikkoihin. Pitäisi jatkossa yrittää vilkuilla, kuka ohjauskopissa milloinkin oli vuorossa.

Tuulilasi muuttui vetisemmäksi, räntää läsähteli siihen kii-vasta tahtia. Edessä näkyvä häikäisy lähestyi, hitaasti sekin. Renault kohtasi vastaantulevan auton, mutta Sikke ei vaih-tanut pitkille valoille. Lyhyillä näki edes hiukan eteenpäin, vaikkakin vain lähelle. Lumivallit alkoivat tosiaan kohota maantietä reunustavaksi talviseksi kouruksi.

Hääpäivä oli nyt sitten sovittu ja kirkko varattu. Ilpo ja Ilpon äiti tietysti vähän motkottivat, että kun näin myöhälle piti venyttää se varaaminen, parhaat vihkimisajat olivat ehti-neet mennä. Jos heti kihlajaisista olisi päästy varaamaan, niin olisi vielä saatu hyvä iltapäiväaika, nyt piti ottaa se aamun ensimmäinen, jo yhdeltätoista. Hankalaa pitkämatkalaisten kannalta ja aikainen ylösnousu tarjottavien kanssa ja ja ja...

Sikke oli huomauttanut väliin, että jäipähän mukavam-min koko iltapäivä ja ilta aikaa seurustella ja juhlia vieraiden kanssa, ja pitkämatkalaisetkin ehtisivät hyvissä ajoin koti-matkalle. Ilpon isä ei sanonut mitään, kellonajalla ja muilla yksityiskohdilla ei ollut niin väliä, kunhan edes päivä oli kalenterissa. Sikke ymmärsi häntä kyllä, Ilpon äidin kanssa ei varmasti kannattanut kuluttaa elämäänsä pikkuasioista vään-tämiseen. Eipä sen puoleen, ei siihen kannattanut uhrata voimia Ilponkaan kanssa.

Räntäsade piiskasi lossirantaa vaakasuorina viivoina. Lossijonossa ei ollut ketään, mutta vasta puomin eteen pysähtyessään Sikke tajusi, miksi. Hän sammutti mootto-rin, huokaisi turhautuneena ja painoi otsansa rattiin. Ettei hän ollut tajunnut pikkasen aikaisemmin lähteä. Olisihan hänen pitänyt muistaa, että lossilla oli juuri nyt tauko. Niin monet kerrat kuin hän oli tästä ajanut itse tai Ilpon kyydissä. Mutta päässä pyöri niin paljon ajatuksia, ettei sinne enää lossiaikataulu mahtunut.